

img1

LIETUVOS AUKŠČIAUSIASIS TEISMAS

NUTARTIS LIETUVOS RESPUBLIKOS VARDU

2021 m. balandžio 28 d.
Vilnius

Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegija, susidedanti iš teisėjų Alės Bukavinienės, Virgilijaus Grabinsko (pranešėjas ir kolegijos pirmininkas) ir Dalios Vasarienės,

teismo posėdyje kasacine rašytinio proceso tvarka išnaginėjo civilinę bylą pagal atsakovės valstybės įmonės „Indėlių ir investicijų draudimas“ kasacinį skundą dėl Lietuvos apeliacinio teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos 2020 m. gegužės 7 d. nutarties peržiūrėjimo civilinėje byloje pagal ieškovo dviejų šimtų dvylikos fizinių ir juridinių asmenų ieškinių atsakovams bankrutavusiai akcinei bendrovei bankui „Snoras“ ir valstybės įmonei „Indėlių ir investicijų draudimas“ dėl pripažinimo investuotojais, duomenų perdavimo, draudimo išmokų išmokėjimo ir procesinių palūkanų priteisimo.

Teisėjų kolegija

n u s t a t ė:

I. Ginčo esmė

1. Kasacinėje byloje sprendžiama dėl asmens valios išraiškos įgyvendinant teisę į kompensaciją ir pasirenkant indėlių garantijų ar investuotojų apsaugos sistemą.
2. 2016 m. lapkričio 24 d. teisme gautas ieškovo A. O., A. A., A. V., A. P., R. V. ir kitų ieškovo – iš viso dviejų šimtų dvylikos fizinių ir juridinių asmenų ieškinyje dėl jų pripažinimo investuotojais, draudimo išmokų išmokėjimo, procesinių palūkanų priteisimo.
3. Ieškovo prašė teismo pripažinti juos investuotojais, turinčiais teisę gauti draudimo išmokas, įpareigoti BAB banką „Snoras“ pateikti duomenis dėl kiekvieno ieškovo teisės gauti draudimo išmoką ir įpareigoti atsakovę VĮ „Indėlių ir investicijų draudimas“ (toliau – atsakovė, draudimo įmonė) išmokėti draudimo išmoką iki 22 000 Eur kiekvienam ieškovui pagal individualizuotai pirmame priede pateiktus duomenis, taip pat priteisti įstatyme nustatyto dydžio procesines palūkanas.
4. Ieškovo nurodė, kad jie yra banko kreditoriai – investuotojai, kurie sumokėjo už neišleistas emisijos akcijas ir akcijų neįgijo, todėl turi teisę gauti draudimo išmokas. Ieškovo vadovavosi Lietuvos Respublikos indėlių ir įsipareigojimų investuotojams draudimo įstatymo (toliau – IIĮD) galiojusios redakcijos 2 straipsnio 11 dalimi bei tiesioginiu 1997 m. kovo 3 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 97/9EB dėl investuotojų kompensavimo sistemų veikimu (toliau – ir Direktyva 97/9EB), nurodydami, kad draudžiamojo įvykio metu galiojusios IIĮD redakcijos nuostatos prieštaravo Direktyvai 97/9EB ir Lietuvos Respublika netinkamai įgyvendino jos nuostatas.
5. Vilniaus apygardos teismas 2017 m. gruodžio 7 d. nutartimi sustabdė bylos nagrinėjimą, iki Lietuvos Aukščiausiojo Teismo bus išnagrinėta civilinė byla Nr. 3K-3-666-706/2015 (teismo proceso Nr. 2-55-3-00788-2014-5). Išnagrinėjęs Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2016 m. vasario 25 d. nutartimi dėl prejudicinio sprendimo gavimo ir kitoje byloje Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2015 m. gruodžio 18 d. nutartimi pateiktus prašymus Europos Sąjungos Teisingumo Teismas (toliau – ESTT) 2018 m. kovo 22 d. sujungtose bylose *A. A. ir kt., C-688/15 ir C-109/16*, priėmė prejudicinį sprendimą. Civilinė byla Nr. 3K-3-213-687/2018 (teismo proceso Nr. 2-55-3-00788-2014-5) kasaciniame teisme išnagrinėta 2018 m. liepos 4 d. priėmus nutartį. Išnykus nagrinėjamos civilinės bylos sustabdymo pagrindui, Vilniaus apygardos teismo 2018 m. liepos 4 d. nutartimi šios bylos nagrinėjimas buvo atnaujintas.
6. Atnaujinus bylos nagrinėjimą atsakovė 2018 m. lapkričio 15 d. raštu nurodė, kad dalis šios bylos ieškovo, taip pat ieškovas R. V., buvo pateikę teismui kitą ieškinį, kuriuo prašė pripažinti juos indėlininkais ir išmokėti jiems indėlio draudimo išmokas už jų įsigytas banko akcijas ir Lietuvos Aukščiausiasis Teismas 2018 m. liepos 4 d. priėmė nutartį civilinėje byloje [Nr. 3K-3-213-687/2018](#), kurioje pripažino šių ieškovo, kurie sumokėjo lėšas pagal banko akcijų pasirašymo sutartis, tačiau akcijų emisija nebuvo įvykdyta dėl banko bankroto, teisę į indėlio draudimo išmoką. ESTT prejudiciniame sprendime nurodė, jog asmenys, su banku sudarę akcijų ir obligacijų įsigijimo sutartis, pagal kurias lėšos, skirtos šioms vertybinėms popieriams įsigyti, pervestos į banko vardu atidarytas sąskaitas, tačiau dėl jo nemokumo netapę akcijų ar obligacijų savininkais, turi reikalavimo teisę į indėlininkų ar investuotojų draudimo kompensaciją ir buvę banko klientai tokioje situacijoje patys turi pasirinkti, kokios rūšies teisinės apsaugos ir kompensacijos reikalauti. Lietuvos Aukščiausiasis Teismas 2018 m. liepos 4 d. nutartyje civilinėje byloje [Nr. 3K-3-213-687/2018](#) konstatavo, kad ieškovo aiškiai išreiškė savo valią pasinaudoti teise į kompensaciją pagal indėlių garantijų sistemą, nacionalinėje teisėje įtvirtintą įgyvendinant 1994 m. gegužės 30 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 94/19/EB dėl indėlių garantijų sistemų (toliau – ir Direktyva 94/19/EB). Atsakovė nurodė, kad vykdydama Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2018 m. liepos 4 d. nutartį ieškovo jau išmokėjo draudimo išmokas. Dalis ieškovo nagrinėjamoje byloje patys kreipėsi į atsakovę dėl draudimo išmokų išmokėjimo ir prašymuose, priešingai nei nagrinėjamos bylos ieškinyje, nurodė, jog renkasi ne įsipareigojimų investuotojams draudimo išmokas (šių apsaugą pasirinko 9 ieškovo), o indėlių draudimo išmokas. Pagal ESTT išaiškinimus, asmens skoliniam reikalavimui, kylančiam iš vienos su banku sudarytos sutarties, negali būti taikoma dviguba kompensacija, t. y. tiek pagal indėlių direktyvą, tiek pagal investuotojų direktyvą. Kadangi ieškovo pagal jų pateiktus prašymus draudimo išmokos išmokėtos, tai nagrinėjamoje byloje nelieka ginčo dalyko. Atsakovė nurodė, jog, atsižvelgiant į ESTT ir kasacinio teismo sprendimuose pateiktus išaiškinimus, nėra pagrindo konstatuoti, jog ji praleido pinigines prievolas įvykdymo terminą, todėl procesinės palūkanos ieškovo nepriteisinos.
7. 2018 m. lapkričio 16 d. nagrinėjamoje byloje gauti ieškovo atstovų prašymai dėl bylinėjimosi išlaidų atlyginimo priteisimo ir dalinio ieškinio reikalavimų atsiėmimo.
8. Ieškovo atstovai nurodė, kad po Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2018 m. liepos 4 d. nutarties priėmimo atsakovė VĮ „Indėlių ir investicijų draudimas“ išmokėjo draudimo išmokas daliai ieškovo, todėl gavę draudimo išmokas ieškovo prašė teismo leisti atsiimti visus ieškinio

reikalavimus, išskyrus dėl procesinių palūkanų priteisimo, ir prašė grąžinti žyminį mokestį bei priteisti bylinėjimosi išlaidų atlyginimą.

9. Ieškovai, negavę atsakovų sutikimo atsiimti ieškinį, 2018 m. lapkričio 16 d. pateikė prašymą dėl ieškinio atsisakymo bei pateikė patikslintą ieškinį.
10. Ieškovų atstovai nurodė, jog minėtos ieškinio dalies atsisako 199 ieškovai, išskyrus ieškovą R. V., kuris 2018 m. lapkričio 16 d. gautą draudimo išmoką 2018 m. rugsėjo 3 d. grąžino ir atsakovei 2018 m. rugpjūčio 31 d. pateikė prašymą dėl draudimo išmokos išmokėjimo, nurodydamas, jog renkasi įsipareigojimų investuotojams draudimo apsaugą.

II. Pirmosios ir apeliacinės instancijos teismų procesinių sprendimų esmė

11. Vilniaus apygardos teismas 2019 m. gegužės 13 d. sprendimu ieškovų A. N., A. N., A. M., Dalio A. B., G. L., G. V., J. Ž., L. M., R. B., R. M., R. D. ir V. B. ieškinį laikė nepadutu šioms nesumokėjus žyminio mokesčio ir grąžino šį ieškinį jį padavusiems asmenims. Teismas priėmė dalies ieškovų atsisakymą nuo ieškinio dalies dėl jų pripažinimo investuotojais, turinčiais teisę gauti įsipareigojimų investuotojui draudimo išmoką už bankui apmokėtas neišleistas emisijos Nr. LT0000101925 akcijas, dėl banko įpareigojimo pateikti duomenis atsakovei apie banko įsipareigojimus ieškovams ir jų teisę gauti investuotojo draudimo išmoką bei dėl atsakovės įpareigojimo išmokėti šioms ieškovams investuotojo draudimo išmoką, neviršijančią 22 000 Eur, ir šią bylos dalį nutraukė. Teismas ieškovo R. V. ieškinio reikalavimą dėl jo pripažinimo investuotoju, turinčiu teisę gauti įsipareigojimų investuotojui draudimo išmoką už bankui apmokėtas neišleistas emisijos Nr. LT0000101925 akcijas, dėl banko įpareigojimo pateikti duomenis atsakovei apie banko įsipareigojimus ieškovui R. V. ir jo teisę gauti investuotojo draudimo išmoką bei dėl atsakovės įpareigojimo išmokėti R. V. 20 100 Eur investuotojo draudimo išmoką atmetė. Teismas tenkino ieškinio dalį ir priteisė ieškovams iš atsakovės VĮ „Indėlių ir investicijų draudimas“ procesines palūkanas, paskirstė bylinėjimosi išlaidas.
12. Teismas nurodė, kad tarp šalių nekilo ginčo, jog ieškovai su BAB banku, „Snoras“ sudarė akcijų pasirašymo sutartis dėl paprastųjų vardinių akcijų įsigijimo (akcijų emisijos Nr. LT0000101925), tačiau akcijų emisija nebuvo įvykdyta dėl banko bankroto. Nagrinėjamoje byloje ieškovai buvo pareiškę reikalavimą dėl jų pripažinimo investuotojais, turinčiais teisę gauti įsipareigojimų investuotojui draudimo išmokas už AB bankui, „Snoras“ apmokėtas neišleistas emisijos Nr. LT0000101925 akcijas, duomenų pateikimo bei draudimo išmokų priteisimo. Didelė dalis šios bylos ieškovų, taip pat ieškovas R. V., dar 2014 metais Vilniaus apygardos teismui buvo pateikę kitą ieškinį, kuriuo prašė pripažinti juos, sumokėjusius lėšas už tos pačios BAB banko „Snoras“ emisijos Nr. LT0000101925 įsigijamas akcijas, banko indėlininkais IIIDĮ 2 straipsnio 3 dalies prasme. Vilniaus apygardos teismas 2014 m. rugsėjo 29 d. sprendimu ieškinį atmetė. Lietuvos apeliacinio teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegija, išnagrinėjusi ieškovų apeliacinį skundą, 2015 m. kovo 12 d. nutartimi Vilniaus apygardos teismo 2014 m. rugsėjo 29 d. sprendimą paliko nepakeistą. Lietuvos Aukščiausiasis Teismas 2018 m. liepos 4 d. nutartimi civilinėje byloje Nr. 3K-3-213-657/2018 Vilniaus apygardos teismo 2014 m. rugsėjo 29 d. sprendimo dalį panaikino ir dėl šios dalies priėmė naują sprendimą – pripažino ieškovams teisę į indėlio draudimo išmoką, mokėtiną pagal Indėlių ir įsipareigojimų investuotojams draudimo įstatymą. Vykdydamas Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2018 m. liepos 4 d. nutartį atsakovas išmokėjo indėlių draudimo išmokas ne tik indėlininkais civilinėje byloje Nr. 3K-3-213-657/2018 pripažintiems ieškovams, bet ir nagrinėjamos bylos ieškovams. Nepaisant prejudicinę reikšmę nagrinėjamai bylai turinčioje kasacinio teismo nutartyje minimos bylos ieškovų pasirinktos indėlių draudimo apsaugos, ieškovai VĮ „Indėlių ir investicijų draudimas“ yra pateikę rašytinius prašymus, nurodydami sąskaitą, į kurią lėšos turi būti pervestos, ir kurią draudimo apsaugą (indėlių ar investuotojų) ieškovai renkasi. Devyni šios nagrinėjamos bylos ieškovai – M. D., A. K., A. S., D. S., D. V., G. T., J. P., S. K. (S. K.) ir A. J., pateikdami atsakovei prašymus dėl draudimo išmokos išmokėjimo, pasirinko įsipareigojimų investuotojams draudimo apsaugą (įsipareigojimų investuotojams draudimo apsaugą pasirinkę ieškovai nebuvo minėtos prejudicinę reikšmę turinčios bylos šalimi), visiems kitiems ieškovams draudimo išmokos išmokėtos pagal jų pasirinktą indėlių draudimo sistemą.
13. Šioje byloje tarp šalių iš esmės išliko ginčas dėl procesinių palūkanų priteisimo. Vienas iš prejudicinėje byloje kaip bylos šalis dalyvavusių ieškovų R. V., kuriam įsiteisėjusia Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2018 m. liepos 4 d. nutartimi buvo pripažinta teisė į indėlio draudimo išmoką, mokėtiną pagal Indėlių ir įsipareigojimų investuotojams draudimo įstatymą, 2018 m. rugpjūčio 17 d. ir 2018 m. lapkričio 16 d. gavęs kasacinio teismo bei įstatymo pagrindu jam išmokėtą 5791,72 Eur draudimo išmoką, 2018 m. rugsėjo 3 d. ir 2018 m. lapkričio 29 d. ją atsakovui grąžino. Ieškovas nurodė, jog 2018 m. rugpjūčio 31 d. pareiškimu pareiškė savo valią gauti draudimo išmoką pagal įsipareigojimų investuotojams draudimo apsaugą.
14. Teismas nusprendė, kad ieškovas R. V., kartu su kitais ieškovais 2014 m. teisme pareiškęs ieškinį dėl teisės į draudimo išmoką pripažinimo, pasirinko draudimo sistemą – prašė pripažinti jį, sumokėjusį 86 360,06 Eur už BAB banko „Snoras“ emisijos Nr. LT0000101925 įsigijamas akcijas, atsakovo indėlininku IIIDĮ 2 straipsnio 3 dalies prasme ir šį ieškovo teisę įsiteisėjusiu teismo procesiniu sprendimu buvo pripažinta bei sukūrė ieškovui materialines teises pasekmes. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo sprendimas turi nagrinėjamai bylai prejudicinę galią (Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso (toliau – ir [CPK](#)) 182 straipsnio 2 punktą), taigi, materialinis teisinis santykis tarp šalių yra nustatytas. Įsiteisėjęs teismo sprendimas privalo būti vykdomas. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2018 m. liepos 4 d. nutartyje konstatuota, jog ieškovo pareikštu ieškiniu aiškiai išreikšė savo valią pasinaudoti teise į kompensaciją pagal indėlių garantijų sistemą, nacionalinėje teisėje įtvirtintą įgyvendinant Direktyvą 94/19/EB. Dėl šios priežasties teisėjų kolegija teisiskai nepagrįstomis pripažino VĮ „Indėlių ir investicijų draudimas“ keliamas abejones dėl ieškovų jiems taikytinos kompensacijų sistemos nepasirinkimo. Teisėjų kolegija pažymėjo, jog, remiantis ESTT2018 m. kovo 22 d. prejudicinio sprendimo sujungtose bylose *A. A. ir kt., C-688/15* ir *C-109/16*, 104 punktu, skolinių reikalavimų turėtojai negali naudotis dviguba kompensacija. Tokioje situacijoje skolinių reikalavimų turėtojai (nagrinėjamu atveju ieškovas), įrodinėdami savo teisę į draudimo išmoką (siekdami pasinaudoti teise į kompensaciją), turi pasirinkti vieną iš nacionalinėje teisėje įgyvendinant Direktyvas 94/19/EB ir 97/9/EB įtvirtintų kompensacijų sistemų – investuotojų kompensavimo sistemą arba indėlių garantijų sistemą. Atsakovei įvykdžius įsiteisėjusį Lietuvos Aukščiausiojo Teismo sprendimą – išmokėjus draudimo išmoką pagal ieškovo 2014 m. ieškiniu pasirinktą ir teismo pripažintą indėlininko draudimo apsaugą, tenkinti ieškovo R. V. reikalavimą dėl pripažinimo investuotoju ir susijusių reikalavimų nėra teisinio pagrindo.
15. Teismas nurodė, kad bylos proceso metu tinkamai pareikšta kreditoriaus valia dėl procesinių palūkanų priteisimo suponuoja teismo pareigą priteisti procesines palūkanas nuo įstatyme nustatyto termino, t. y. nuo bylos iškėlimo teisme dienos (Lietuvos Respublikos civilinio kodekso (toliau – [CK](#)) 6.37 straipsnio 2 dalis). Taigi ieškovams procesinės palūkanos priteistinos nuo nagrinėjamos bylos Vilniaus apygardos teisme iškėlimo teisme dienos (nuo 2016 m. spalio 6 d.) iki draudimo išmokos išmokėjimo kiekvienam ieškovui dienos, nurodytos atsakovės 2018 gruodžio 11 d. pažymoje Nr. 05-1265. Teismo posėdžio metu atsakovės atstovė nurodė, jog pastabų dėl apskaiciuotų sumų neturi, jų apskaiciavimo negincija. Dėl to teismas nusprendė, kad ieškovams priteistinos procesinių palūkanų sumos, nurodytos minėtoje lentelėje, išskyrus juridinius asmenis. VĮ „Indėlių ir investicijų draudimas“, išmokėdama draudimo išmoką, veikia kaip viešosios teisės subjektas, ji nėra privatus juridinis asmuo ar verslininkas, todėl atsakovams negali būti priteistos 6 proc. dydžio procesinės metinės palūkanos ([CK](#) 6.210 straipsnis). Teismas juridiniams asmenims palūkanas perskaiciavo (5 proc.).
16. Lietuvos apeliacinio teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegija, išnagrinėjusi bylą pagal atsakovės VĮ „Indėlių ir investicijų draudimas“ ieškovo R. V. apeliacinį skundą, 2020 m. gegužės 7 d. nutartimi panaikino Vilniaus apygardos teismo 2019 m. gegužės 13 d. sprendimo dalį, kuria atmeti R. V. ieškinio reikalavimai, ir dėl šios dalies priėmė naują sprendimą – ieškovo R. V. reikalavimus patenkino, pripažino R. V., sumokėjusį lėšas už BAB banko „Snoras“ emisijos Nr. LT0000101925 įsigijamas akcijas, banko investuotoju, turinčiu teisę gauti draudimo išmoką, įpareigojo banką pateikti duomenis atsakovei VĮ „Indėlių ir investicijų draudimas“ dėl R. V. teisės gauti investuotojo draudimo išmoką, įpareigojo atsakovę VĮ „Indėlių ir investicijų draudimas“ išmokėti R. V. 20 100 Eur įsipareigojimų investuotojams draudimo

išmoką. Kolegija pakeitė Vilniaus apygardos teismo 2019 m. gegužės 13 d. sprendimo dalį, kuria R. V. priteista 321,32 Eur procesinių palūkanų, ir priteisė jam iš atsakovės VĮ „Indėlių ir investicijų draudimas“ 5 proc. dydžio procesines palūkanas nuo draudimo išmokos sumos, skaičiuojant nuo bylos iškėlimo teisme (2017 m. spalio 6 d.) iki draudimo išmokos išmokėjimo dienos, ir nurodė pervesti priteistą procesinių palūkanų sumą į depozitinę banko sąskaitą Nr. (duomenys neskelbtini). Kitą Vilniaus apygardos teismo 2019 m. gegužės 13 d. sprendimo dalį kolegija paliko nepakeistą.

17. Kolegija nurodė, kad, remiantis Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2018 m. liepos 4 d. nutartyje civilinėje byloje [Nr. 3K-3-213-687/2018](#) pateiktu išaiškinimu, bylą nagrinėjantis teismas negali pats nuspręsti, kuria sistema gali pasinaudoti skolinių reikalavimų turėtojai, todėl kasacinio teismo nutartini nebuvo nustatyta, jog R. V. renkasi būtent indėlių garantijų sistemą, o nutartini tik pripažinta jo teisė į indėlių garantijų sistemą. Šia nutartimi pripažinta R. V. bei kitų ieškovų teisė į indėlio draudimo išmoką, mokėtiną pagal IVIDI, o teisė pasinaudoti investuotojams taikoma draudimo apsauga kasacinio teismo nutarties rezoliucinėje dalyje nenurodyta tik todėl, kad ieškovai toje byloje formulavo tik reikalavinį dėl teisės į indėlio draudimo išmoką pripažinimo. Taigi, vien tai, kad R. V. kasacinio teismo nutartimi pripažinta teisė gauti indėlininkams priklausančią draudimo išmoką, nereiškia, kad R. V. gali pasinaudoti tik indėlininkams taikytina draudimo apsauga ar būtent šią sistemą renkasi.
18. Nagrinėjamoje byloje vien tik ieškinio dėl teisės į indėlio draudimo išmoką pripažinimo pareiškimas negali būti vertinamas kaip draudimo apsaugos rūšies pasirinkimas, nes ieškovas teismuose buvo pareiškęs ieškinį tiek dėl teisės į indėlio draudimo išmoką pripažinimo, tiek dėl pripažinimo investuotoju. 2014 m. balandžio 7 d. Vilniaus apygardos teismui kartu su kitais ieškovais R. V. buvo pateiktas ieškinys (civilinė byla Nr. 2-4231-611/2014), kuriuo prašė pripažinti jį, sumokėjusį lėšas už tos pačios banko emisijos Nr. LT0000101925 įsigyjamą akciją, banko indėlininku IVIDI 2 straipsnio 3 dalies prasme. Vilniaus apygardos teismas 2014 m. rugsėjo 29 d. sprendimu ieškinį atmetė. Lietuvos apeliacinis teismas 2015 m. kovo 12 d. nutartimi Vilniaus apygardos teismo 2014 m. rugsėjo 29 d. sprendimą paliko nepakeistą. Lietuvos Aukščiausiasis Teismas 2018 m. liepos 4 d. nutartimi ankstesnių teismų procesinių sprendimų dalis panaikino ir ieškovo ieškinį tenkino bei pripažino jį teisė į indėlio draudimo išmoką, mokėtiną pagal IVIDI. Nagrinėjamoje byloje 2016 m. lapkričio 24 d. ieškovas kartu su kitais ieškovais pareiškė ieškinį dėl pripažinimo investuotojais, draudimo išmokų išmokėjimo, procesinių palūkanų priteisimo. Ieškinio reikalavimų dėl pripažinimo banko investuotojais, turinčiais teisę gauti draudimo išmoką, atsisakė visi ieškovai, išskyrus R. V.. Taigi, nors civilinėje byloje [Nr. 2-4231-611/2014](#) 2014 m. balandžio 7 d. pareikštu ieškiniu ieškovas palaikė reikalavinį dėl teisės į indėlio draudimo išmoką pripažinimo iki pat šio reikalavimo patenkinimo 2018 m. liepos 4 d., tačiau jis taip pat palaikė reikalavinį ir dėl pripažinimo banko investuotoju šioje civilinėje byloje (Nr. e2-1564-614/2019) nuo 2016 m. lapkričio 24 d., kai pirmosios instancijos teismui pateiktas ieškiny, iki pat bylos išnagrinėjimo iš esmės 2019 m. gegužės 13 d., bei palaikė toliau teikdamas apeliacinį skundą.
19. Atkreiptinas dėmesys į tai, jog civilinėje byloje [Nr. 3K-3-213-687/2018](#) ieškovai, tarp jų ir R. V., nebuvo pareiškę reikalavimų dėl draudimo išmokų priteisimo, reikalavo tik teisės į indėlio draudimo apsaugą pripažinimo. Reikalavinį priteisti iš atsakovės draudimo išmoką ieškovai pareiškė tik šioje byloje, šio reikalavimo iki bylos išnagrinėjimo iš esmės neatsisakė tik R. V.. Be to, atsakovė indėlių draudimo išmoką išmokėjo tik 2018 m. rugpjūčio 16 d., kai jau beveik dvejus metus vyko ši byla dėl ieškovo pripažinimo investuotoju, taigi, atsakovė neturėjo pagrindo spręsti, kad ankstesnio ieškinio dėl pripažinimo indėlininku pareiškimas yra ieškovo valios pasirinkti konkrečią draudimo apsaugą išreiškimas.
20. Atsakovė ieškovui du kartus išmokėjo draudimo išmoką pagal indėlių draudimo sistemą, o šis du kartus draudimo išmoką ieškovei grąžino, teigdamas, kad jis renkasi investuotojams skirtą draudimo apsaugą. Ieškovas savo galutinę valią pasirinkti būtent draudimo sistemą, taikomą investuotojams, išreiškė atsakovei 2018 m. rugpjūčio 31 d. pateikdamas prašymą dėl draudimo išmokos išmokėjimo.
21. Kolegija, atsižvelgdama į Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2019 m. balandžio 30 d. nutarties civilinėje byloje [Nr. 3K-3-153-916/2019](#) (25 punktą) išaiškinimus, nurodė, kad R. V. yra išreiškęs valią pasinaudoti tiek investuotojams, tiek indėlininkams taikoma draudimo apsauga. Taigi galima teigti, kad atsakovė, 2018 m. rugpjūčio 16 d. išmokėdama R. V. draudimo išmoką pagal indėlių draudimo apsaugos sistemą, priėmė sprendimą savo nuožiūra, neišsiaiškinusi R. V. galutinės valios. Atsakovė žinojo, kad R. V. yra išreiškęs valią pasinaudoti abiem draudimo išmokų sistemomis, kadangi dalyvavo abiejose bylose ir jose išreiškė skirtingą valią. Šią informaciją žinodama bei esant ESTT išaiškinimui, kad skolinių reikalavimų turėtojai negali naudotis dviguba kompensacija, atsakovė negalėjo pati parinkti R. V. taikytinos draudimo sistemos ir išmokėti draudimo išmokos savo nuožiūra, turėjo įsitikinti, kokią draudimo sistemą R. V. pasirinko.
22. R. V. veiksmai – pateikimas ieškinių dėl teisių pagal skirtingas draudimo apsaugos sistemas pripažinimo iki 2018 m. rugpjūčio 31 d. jo prašymo atsakovei pateikimo – neleido identifikuoti galutinio R. V. pasirinkimo dėl taikomos draudimo sistemos, todėl atsakovė 2018 m. lapkričio 16 d. negalėjo pati parinkti R. V. taikytinos draudimo apsaugos ir išmokėti jam pagal parinktą draudimo apsaugą apskaičiuotos draudimo išmokos, o nustačiusi, kad R. V. galutinę valią išreiškė 2018 m. rugpjūčio 31 d. prašyme, turėjo draudimo išmoką apskaičiuoti ir ją išmokėti pagal R. V. pasirinktą investuotojų draudimo apsaugą.
23. R. V. priteisus didesnę draudimo išmoką, nei jam išmokėjo atsakovė (šią išmoką jis grąžino atgal atsakovei), keistina sprendimo dalis dėl procesinių palūkanų R. V. priteisimo. Pirmosios instancijos teismas R. V. priteisė 321,32 Eur procesinių palūkanų sumą, apskaičiuotą nuo jam 2018 m. lapkričio 16 d. išmokėtos 5791,72 Eur indėlio draudimo išmokos sumos. Atsižvelgdamas į tai, kad R. V. išreiškė valią pasirinkti investuotojams taikomą draudimo apsaugą, o atsakovė pagal šią sistemą apskaičiuotos draudimo išmokos R. V. nėra išmokėjusi, teismas nusprendė, kad atsakovė pinigines prievolės ieškovui R. V. laiku nėra įvykdžiusi. Ieškovo pasirinktą įsipareigojimų investuotojams draudimo išmoką atsakovė įpareigojama sumokėti R. V. apeliacinės instancijos teismo procesiniu sprendimu, todėl R. V. priteisiamos 5 proc. dydžio procesinės palūkanos už jam mokėtiną 20 100 Eur įsipareigojimų investuotojams draudimo išmoką nuo bylos iškėlimo (2017 m. spalio 6 d., kuomet pirmosios instancijos teisme priimtas ieškiny šioje byloje) iki atsakovės prievolės ieškovui visiškai įvykdymo ir, kaip prašo R. V., atsakovė įpareigotina pervesti priteistą procesinių palūkanų sumą į depozitinę banko sąskaitą Nr. (duomenys neskelbtini) ([CK](#) 6.210 straipsnio 1 dalis).
24. Kolegija sutiko su kitomis pirmosios instancijos teismo išvadomis.

III. Kasacinio skundo ir atsiliepimo į jį teisiniai argumentai

25. Kasaciniu skundu atsakovė VĮ „Indėlių ir investicijų draudimas“ prašo panaikinti apeliacinės instancijos teismo nutartį ir palikti nepakeistą pirmosios instancijos teismo sprendimą arba bylą nutraukti. Kasacinis skundas grindžiamas šiais argumentais:

25.1. Civilinėje byloje [Nr. 3K-3-213-687/2018](#) dėl indėlininkų apsaugos Lietuvos Aukščiausiasis Teismas 2018 m. liepos 4 d. nutartimi konstatavo, kad ieškovai, įskaitant ir R. V., aiškiai ir nedviprasmiškai pasirinko savo teisių gynbos būdą – prašė pripažinti juos indėlininkais ir taikyti indėlių garantijų apsaugos sistemą; teismas atmetė atsakovės paaiškinimus, kad ieškovai byloje nebuvo nurodę, kurią apsaugą renkasi, pažymėdamas, kad ieškovai, įskaitant ir R. V., aiškiai ir nedviprasmiškai pasirinko indėlių garantijų apsaugos sistemą. Kasacinio teismo nutartis sukelia teisinius padarinius ir ieškovui, kuris buvo ieškovas ir byloje [Nr. 3K-3-213-687/2018](#). Byloje dėl indėlininkų apsaugos ieškovai, o kartu ir ieškovas R. V., pareiškė reikalavimus ne apskritai pripažinti jų teisę į draudimo apsaugą pagal vieną iš apsaugos sistemų, bet į konkrečią draudimo apsaugą – indėlininkų apsaugą. Vadovaujantis Direktyvos 94/19/EB, Direktyvos 97/9/EB nuostatomis, ESTT 2018 m. kovo 22 d. prejudiciniame sprendime sujungtose bylose *A. A. ir kt., C-688/15 ir C-109/16*, pateiktais išaiškinimais, ieškovams draudimo apsaugą garantuoja tiesioginis direktyvų nuostatų taikymas. Vadinasi, ieškovui

nebuvo reikalingas teismo sprendimas dėl teisės į draudimo apsaugą pripažinimo, kadangi tokia teisė įtvirtinta tiesiogiai direktyvose. Abiejose bylose ieškovui atstovavo profesionalūs teisininkai. Ieškovo atstovai turėjo procesinių galimybių, jei būtų pasikeitusi ieškovo R. V. pozicija, atsisakyti ar atsiimti pareikštus reikalavimus byloje [Nr. 3K-3-213-687/2018](#) dėl indėlininkų apsaugos, tačiau to nepadarė. Taigi kasacinis teismas nutartimi byloje dėl indėlininkų apsaugos pagrįstai pripažino ieškovą indėlininku, nes būtent tokia apsaugos sistemą pasirinko R. V.. Vykdydama kasacinio teismo nutartį, atsakovė išmokėjo ieškovui indėlio draudimo išmoką.

25.2. Dėl [CPK 293 straipsnio](#) 3 punkto taikymo atsakovė nurodo, kad tiek byloje [Nr. 3K-3-213-687/2018](#), tiek šioje byloje ieškovai, taip pat ir R. V., siekė apginti savo interesus ir gauti draudimo išmoką dėl lėšų, sumokėtų pagal banko akcijų pasirašymo sutartis, kai akcijų emisija nebuvo įvykdyta dėl banko bankroto. Remiantis ESTT 2018 m. kovo 22 d. prejudiciniame sprendime sujungtose bylose *A. A. ir kt.*, C-688/15 ir C-109/16, suformuluotais išaiškinimais, skoliniai reikalavimai, susiję su lėšomis, kurios buvo nurašytos iš kredito įstaigoje privačių asmenų turėtų sąskaitų ir pagal sutartį dėl būsimų perleidžiamųjų vertybinių popierių, kuriuos ta įstaiga turėjo išleisti, pasirašymo pervestos į šios įstaigos vardu atidarytas sąskaitas, tokiu atveju, kai dėl minėtos įstaigos bankroto šių vertybinių popierių emisija galiausiai nebuvo įvykdyta, priskirtini tiek prie Direktyvoje 97/9/EB nurodytų investuotojų kompensavimo sistemų, tiek prie Direktyvoje 94/19/EB nurodytų indėlių garantijų sistemų (prejudicinio sprendimo 99 punktas). Remiantis ESTT išaiškinimu, esant situacijai, kai skoliniais reikalavimams taikomos tiek Direktyvoje 94/19/EB nurodytos indėlių garantijų sistemos, tiek Direktyvoje 97/9/EB nurodytos investuotojų kompensavimo sistemos ir kai nacionalinės teisės aktų leidėjas tokių skolinių reikalavimų nepriskyrė prie vienos sistemos pagal vieną ar kitą iš šių direktyvų, bylą nagrinėjantis teismas, remdamasis šia nuostata, negali pats nuspręsti, kuria sistema gali pasinaudoti minėtų skolinių reikalavimų turėtojai. Esant tokiai situacijai, būtent pastarieji turi pasirinkti, pagal kurią sistemą, nustatytą nacionalinėje teisėje įgyvendinant šias dvi direktyvas, pasinaudoti teise į kompensaciją (prejudicinio sprendimo 105 punktas). Pažymėtina, kad, remiantis ESTT prejudiciniu sprendimu 104 punktu, skolinių reikalavimų turėtojai negali naudotis dviguba kompensacija. Pareikštu ieškiniu byloje dėl indėlininkų apsaugos ieškovai, įskaitant ir R. V., siekė pasinaudoti viena iš dviejų galimų apsaugų – būtent indėlininko. Kasaciniam teismui priėmus galutinę nutartį yra pagrindas daryti išvadą, kad ginčas tarp šalių dėl apsaugos sistemos taikymo buvo išspręstas. ESTT prejudiciniame sprendime pateiktas išaiškinimas dėl dvigubos kompensacijos negalimumo lemia, kad naujas ieškinys negali būti pareikštas, kai yra priimtas ir įsiteisėjęs sprendimas dėl vienos iš apsaugos sistemų taikymo. Šiuo metu susidarė situacija, kai tam pačiam asmeniui dėl tų pačių aplinkybių draudimo išmoka yra priteista pagal dvi skirtingas draudimo garantijų sistemas, todėl teoriškai atsakovė turėtų išmokėti draudimo išmokas už tą patį draudžiamąjį įvykį du kartus. Be to, ieškovas R. V. vienoje civilinėje byloje buvo pripažintas indėlininku, o kitoje – investuotoju, o tai prieštarauja ne tik kasacinio teismo, bet ir ESTT išaiškinimui dėl dvigubos kompensacijos negalimumo.

25.3. Kadangi kasacinio teismo nutartimi civilinėje byloje [Nr. 3K-3-213-687/2018](#) dėl indėlininkų apsaugos buvo galutinai išspręstas šalių ginčas, teismas šioje byloje neužtikrino [CPK](#) 2 straipsnio reikalavimų įgyvendinimo. Apeliacinės instancijos teismas pateikė tokį ESTT prejudicinio sprendimo, kasacinio teismo nutarties, Direktyvos 94/19/EB, Direktyvos 97/9/EB aiškinimą, kuris sudaro prielaidas asmeniui, net ir tuo atveju, kai yra įsiteisėjęs teismo sprendimas, nepaisyti teismo sprendimo ir keisti savo valią dėl investuotojų kompensavimo ar indėlių garantijų apsaugos sistemos taikymo. Apeliacinės instancijos teismo nutartis sukuria precedentą asmenims neribotą skaičių kartų keisti savo poziciją renkant apsaugos (investuotojų ar indėlininkų) sistemą, skatina naujus ginčus. Vadovaudamiesi apeliacinės instancijos teismo nutartimi iš esmės visi asmenys, kuriems buvo išmokėtos išmokos pagal indėlių garantijų draudimo sistemą, gali grąžinti gautas išmokas atsakovei ir pareikalauti išmokų pagal investuotojų kompensavimo apsaugos sistemą.

26. Atsakovas BAB bankas „Snoras“ pareikšimu dėl prisidėjimo prie kasacinio skundo prašo kasacinį skundą tenkinti.

27. Atsiliepimu į kasacinį skundą ieškovas prašo apeliacinės instancijos teismo nutartį palikti nepakeistą ir priteisti iš atsakovo BAB banko „Snoras“ ir VĮ „Indėlių ir investicijų draudimas“ 1500 Eur bylinėjimosi išlaidų, patirtų kasaciniame teisme, atlyginimo. Kasacinis skundas grindžiamas šiais argumentais:

27.1. Indėlininkų byloje ieškovas reikalavo pripažinti jį indėlininku (neturtinis reikalavimas), o šioje byloje – pripažinti investuotoju ir išmokėti įsipareigojimų investuotojams draudimo išmoką (neturtinis ir turtinis reikalavimas). Pareiga išmokėti indėlių draudimo išmoką kildinama iš Direktyvos 94/19/EB, kuri turėjo būti įgyvendinta IIIDĮ, o pareiga išmokėti įsipareigojimų investuotojams draudimo išmoką kildinama iš kito teisės akto – Direktyvos 97/9/EB, kuri netinkamai įgyvendinta IIIDĮ. Taigi konkrečiai materialiosios teisės norma, kuri reguliuoja ginčijamą materialinį teisinį santykį ir kurios pagrindu teismas sprendžia ginčą, nesutampa. Taigi kasacinio skundo argumentai dėl ieškinio dalyko ir pagrindo sutapimo šioje byloje ir indėlininkų byloje teisškai nepagrįsti.

27.2. ESTT 2018 m. kovo 22 d. prejudiciniu sprendimu sujungtose bylose *A. A. ir kt.*, C-688/15 ir C-109/16 išaiškino, kad ne bylą nagrinėjantis nacionalinis teismas sprendžia, kuria draudimo sistema gali pasinaudoti skolinių reikalavimų turėtojai; tik skolinių reikalavimų turėtojai turi pasirinkti, pagal kurią sistemą, nustatytą nacionalinėje teisėje įgyvendinant šias dvi direktyvas, pasinaudoti teise į kompensaciją. Skolinių reikalavimų turėtojų draudimo sistemos pasirinkimo teisę patvirtino ir Lietuvos Aukščiausiasis Teismas 2018 m. liepos 4 d. nutartimi civilinėje byloje [Nr. 3K-3-213-687/2018](#). Kasacinio teismo nutartimi nebuvo nustatyta, kad R. V. renkasi būtent indėlių garantijų sistemą, tik pripažinta jo teisė į indėlių garantijų sistemą (sprendimo 59 punktas). Kadangi teismas negali pats nuspręsti, kuria sistema gali pasinaudoti skolinių reikalavimų turėtojai, tai kasacinio teismo nutartimi pripažinta R. V. bei kitų ieškovų teisė į indėlio draudimo išmoką, mokėtiną pagal IIIDĮ, o teisė pasinaudoti investuotojams taikoma draudimo apsauga nutarties rezoliucinėje dalyje nenurodyta tik todėl, kad ieškovai toje byloje formulavo tik reikalavimą dėl teisės į indėlio draudimo išmoką pripažinimo, o ne priteisimo. Taigi, vien tai, kad R. V. kasacinio teismo pripažinta teisė gauti indėlininkams priklausančią draudimo išmoką, nereiškia, kad R. V. gali pasinaudoti tik indėlininkams taikytina draudimo apsauga ar būtent šią sistemą renkasi. Nors civilinėje byloje [Nr. 2-4231-611/2014](#) 2014 m. balandžio 7 d. pareikštu ieškiniu ieškovas palaikė reikalavimą dėl teisės į indėlio draudimo išmoką pripažinimo iki pat šio reikalavimo patenkinimo 2018 m. liepos 4 d., tačiau jis taip pat palaikė reikalavimą ir dėl pripažinimo investuotoju byloje [Nr. e2-1564-614/2019](#) nuo 2016 m. lapkričio 24 d., kai pirmosios instancijos teismui pateiktas ieškinys, iki pat bylos išnagrinėjimo iš esmės 2019 m. gegužės 13 d. bei palaiko jį nesutikdamas su kasaciniu skundu. Šioje byloje teismui buvo žinoma, kad ieškovas su reikalavimu pripažinti indėlininku dalyvauja kitoje byloje, ir tai nebuvo pagrindas nepriimti ieškinio ar nutraukti bylą. Atsakovė abiejose bylose dalyvavo kaip šalis, todėl ieškovui buvo gerai žinomos abiejų bylų nagrinėjimo aplinkybės, t. y. kad ESTT leido skolinio reikalavimo turėtojams pasirinkti taikytiną draudimo apsaugą, kad R. V. yra pareiškęs alternatyvius reikalavimus ir dalyvauja abiejose bylose, todėl nepateisinamas yra diskriminacinių sąlygų taikymas neleidžiant ieškovui pačiam pasirinkti draudimo sistemos, nors kiti asmenys, tiek teikę ieškinius, tiek nesibylinę teismuose, galėjo, remdamiesi ESTT išaiškinimu, laisvai pasirinkti draudimo apsaugos sistemą. Esant dviem alternatyviems reikalavimams, kasaciniam teismui, vadovaujantis ESTT praktika, patvirtinus ieškovo teisę į indėlių draudimo išmoką, nebuvo eliminuota ESTT prejudiciniu sprendimu pripažinta teisė pačiam R. V. pasirinkti draudimo sistemą ir nebuvo suteikta teisė atsakovei nuspręsti, kurią draudimo sistemą ieškovas renkasi. Tik 2018 m. rugpjūčio 31 d. ieškovo pateiktas prašymas atsakovei išmokėti įsipareigojimų investuotojams draudimo išmoką gali būti laikomas aiškiai ir nedviprasmiškai išreikštu draudimo sistemos pasirinkimu; ieškovas nepretenduoja į dvigubą kompensaciją. Teismų praktikoje yra pavyzdžių, kai asmenys keitė savo valią dėl draudimo sistemos pasirinkimo (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2020 m. birželio 3 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. e3K-3-187-695/2020](#)).

27.3. Atsakovei ginčijant R. V. teisę į įsipareigojimų investuotojams draudimo išmoką, ne tik pažeidžiamas ES viršenybės principas, bet ir pažeidžiama ES teisė. Įsipareigojimų investuotojams draudimo sistema nustatyta Direktyvoje 97/9/EB. ES direktyvos yra privalomos kiekvienai valstybei narei, kuriai jos skirtos, dėl rezultato, kurį reikia pasiekti. Tačiau nacionalinės valdžios institucijos pasirenka direktyvų įgyvendinimo formą ir būdus (Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 288 straipsnio 3 dalis). ES teisė įpareigoja valstybes nares laiku ir tinkamai įgyvendinti direktyvas, o to neįvykdžius – atlyginti žalą (ESTT 1991 m. lapkričio 19 d. sprendimas sujungtose bylose *Andrea Francovich ir Danila Bonifaci ir kt. prieš Italijos Respubliką*, C-6/90 ir C-9/90). ES teisės pažeidimas pašalintas apeliacinės

instancijos teismui priėmus naują sprendimą, kuriuo ieškovui buvo pripažinta teisė į įsipareigojimų investuotojams draudimo išmoką ir atsakovė sumokėjo ieškovo pasirinktą draudimo išmoką.

- 27.4. ESTT yra konstatavęs, kad visais atvejais, kai direktyvos nuostatos turinio požiūriu yra besąlygiškos ir pakankamai aiškos, jomis galima remtis, jei per nustatytą terminą nebuvo priimtos įgyvendinimo priemonės, ginčijant bet kurią direktyvos neatitinkančią nacionalinės teisės nuostatą (žr. ESTT 1982 m. sausio 19 d. sprendimo byloje *Ursula Becker prieš Finanzamt Münster-Innenstadt*, 8/81, 25 punktą). Esminės tiesioginio direktyvos veikimo sąlygos yra šios (žr. ESTT 1974 m. gruodžio 4 d. sprendimo byloje *Yvonne van Duyn prieš Home Office*, 41/74, 12 punktą): pirmą, turi būti pasibaigęs direktyvos įgyvendinimo laikas; antra, direktyvos nuostata turi būti aiški, tiksli ir besąlygiška, kad privatūs asmenys galėtų ja remtis tiesiogiai; trečia, subjektas, kurio atžvilgiu taikomas direktyvos tiesioginis veikimas, turi atitikti „valstybės“ sampratą direktyvų veikimo prasme (žr. ESTT 1986 m. vasario 26 d. sprendimo byloje *M. H. Marshall prieš Southampton and South-West Hampshire Area Health Authority (Teaching)*, 152/84, 49 punktą; 1990 m. liepos 12 d. sprendimo byloje *A. Foster ir kt. prieš British Gas plc.*, C-188/89, 17 punktą; kt.). Visos šios sąlygos yra nagrinėjamu atveju. Konkrečiai taikytinų IIIDĮ nuostatų prieštaravimą Direktyvai 97/9/EB pripažino ESTT 2015 m. birželio 25 d. sprendime, tačiau atsakovė, nepaisant plačiai žinomos ir taikomos tiesioginio direktyvų veikimo doktrinos ir ESTT išaiškinimo dėl Direktyvos 97/9/EB tiesioginio veikimo, nesilaikė ES viršenybės principo, nemokėjo ieškovams draudimo išmokų. Toks atsakovės elgesys paneigė ESTT suformuotą tiesioginio direktyvų veikimo doktrinos koncepciją.

Teisėjų kolegija

konstatuoja:

IV. Kasacinio teismo argumentai ir išaiškinimai

Dėl asmens valios išraiškos įgyvendinant teisę į kompensaciją ir pasirenkant indėlių garantijų ar investuotojų apsaugos sistemą

28. Indėlių ir įsipareigojimų investuotojams draudimo įstatymo (iki 2015 m. lapkričio 19 d. galiojusi redakcija) 1 straipsnio 2 dalyje nustatyta, kad šis įstatymas reglamentuoja indėlių draudimo sistemos ir įsipareigojimų investuotojams draudimo sistemos veiklą Lietuvos Respublikoje; šio įstatymo tikslas – apsaugoti indėlininkų ir investuotojų interesus, išlaikyti jų pasitikėjimą finansų įstaigomis, prisidėti prie finansų sistemos stabilumo, patikimumo ir saugumo stiprinimo (1 dalis). IIIDĮ 2 straipsnio 3 dalyje reglamentuojama indėlininko, 11 dalyje – investuotojo sąvokos, kituose straipsniuose – jų interesų apsauga įvykus draudžiamajam įvykiui ir kt. IIIDĮ 1 straipsnio 4 dalyje nustatyta, kad šiuo įstatymu įgyvendinami Europos Sąjungos teisės aktai, nurodyti šio įstatymo 2 priede, būtent – 1994 m. gegužės 30 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 94/19/EB dėl indėlių garantijų sistemų, 1997 m. kovo 3 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 97/9/EB dėl investuotojų kompensavimo sistemų, 2009 m. kovo 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2009/14/EB, iš dalies keičianti Direktyvos 94/19/EB dėl indėlių garantijų sistemų nuostatas dėl kompensacijų lygio ir išmokėjimo termino.
29. ESTT 2018 m. kovo 22 d. prejudiciniame sprendime sujungtose bylose *A. A. ir kt.*, C-688/15 ir C-109/16, išaiškino, kad skoliniai reikalavimai, susiję su lėšomis, kurios buvo nurašytos iš kredito įstaigoje privačių asmenų turėtų sąskaitų ir pagal sutartį dėl būsimų perleidžiamųjų vertybinių popierių, kuriuos ta įstaiga turėjo išleisti, pasirašymo perves tos į šios įstaigos vardu atidarytas sąskaitas, tokiu atveju, kai dėl minėtos įstaigos bankroto šių vertybinių popierių emisija galiausiai nebuvo įvykdyta, priskirtini tiek prie Direktyvoje 97/9/EB nurodytų investuotojų kompensavimo sistemų, tiek prie Direktyvoje 94/19/EB nurodytų indėlių garantijų sistemų (prejudicinio sprendimo 99 punktas).
30. ESTT, pasisakydamas dėl asmens, siekiančio gauti atitinkamą kompensaciją (draudimo išmoką), galimybės nacionaliniame teisme tiesiogiai remtis tiek Direktyvos 94/19/EB, tiek Direktyvos 97/9/EB nuostatomis, išaiškino, kad Direktyvos 94/19/EB 1 straipsnio 1 punktas ir Direktyvos 97/9/EB 1 straipsnio 4 punktas bei 2 straipsnio 2 dalies antra pastraipa aiškintini taip, kad jais asmuo gali remtis nacionaliniame teisme, grįždamas reikalavimus dėl kompensacijų prieš valstybės įmonę, kuri valstybėje narėje atsakinga už indėlių garantijų ir investuotojų kompensavimo sistemas (ESTT 2018 m. kovo 22 d. prejudicinio sprendimo sujungtose bylose *A. A. ir kt.*, C-688/15 ir C-109/16, 111 punktas).
31. Remiantis ESTT išaiškinimu, esant situacijai, kai skoliniais reikalavimams taikomos tiek Direktyvoje 94/19/EB nurodytos indėlių garantijų sistemos, tiek Direktyvoje 97/9/EB nurodytos investuotojų kompensavimo sistemos ir kai nacionalinės teisės aktų leidėjas tokių skolinių reikalavimų nepriskyrė prie vienos sistemos pagal vieną ar kitą iš šių direktyvų, bylą nagrinėjantis teismas, remdamasis šia nuostata, negali pats nuspręsti, kuria sistema gali pasinaudoti minėtų skolinių reikalavimų turėtojai. Esant tokiai situacijai, būtent pastarieji turi pasirinkti, pagal kurią sistemą, nustatytą nacionalinėje teisėje įgyvendinant šias dvi direktyvas, pasinaudoti teise į kompensaciją (ESTT 2018 m. kovo 22 d. prejudicinio sprendimo sujungtose bylose *A. A. ir kt.*, C-688/15 ir C-109/16, 105 punktas). ESTT pažymėjo, kad skolinių reikalavimų turėtojai negali naudotis dviguba kompensacija (prejudicinio sprendimo 104 punktas).
32. Kasacinis teismas, atsižvelgdamas į pirmiau nurodytus ESTT išaiškinimus, t. y. kai skoliniai reikalavimai, dėl kurių prašoma kompensacijos, tenkina tiek Direktyvoje 94/19/EB, tiek Direktyvoje 97/9/EB nustatytas sąlygas ir nacionalinėje teisėje nėra taisyklės dėl vienoje ar kitoje direktyvoje įtvirtintos sistemos taikymo tokiems skoliniais reikalavimams, nurodė, kad tokioje situacijoje skolinių reikalavimų turėtojai, įrodinėdami savo teisę į draudimo išmoką (siekdami pasinaudoti teise į kompensaciją), turi pasirinkti vieną iš nacionalinėje teisėje įgyvendinant Direktyvas 94/19/EB ir 97/9/EB įtvirtintų kompensacijų sistemų – arba investuotojų kompensavimo sistemą, arba indėlių garantijų sistemą (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2018 m. liepos 4 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. 3K-3-213-687/2018](#), 25 punktas).
33. Kasacinis teismas šiuo klausimu papildomai yra nurodęs, kad asmenys, turintys skolinius reikalavimus, susijusius su lėšomis, nurašytomis iš sąskaitų, kurias jie turėjo kredito įstaigoje, ir pervestomis iš šios įstaigos vardu atidarytas sąskaitas už perleidžiamųjų vertybinių popierių, kuriuos išleisti turėjo pastaroji, pasirašymą, kai šių vertybinių popierių emisija nebuvo įvykdyta dėl minėtos įstaigos bankroto, priskirtini tiek prie investuotojų kompensavimo sistemos, tiek prie indėlių garantijų sistemos ir šie savininkai turi teisę pasirinkti, pagal kurią iš šių sistemų jiems bus kompensuojama. Toks asmenų, turinčių skolinius reikalavimus, pasirinkimas turi būti išreikštas aiškiai ir nedviprasmiškai, kad draudimo įmonė galėtų neklysdama suprasti, kokios kompensavimo sistemos asmuo siekia ir kokio dydžio išmoka jam priklauso. Nuo to momento, kai asmuo pareiškia apie savo pasirinkimą ir apie tai informuoja draudimo bendrovę, šiai kyla pareiga išmokėti draudimo išmoką, jeigu nėra nustatomos aplinkybės, kurios panaikina šią pareigą (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2019 m. balandžio 30 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. 3K-3-153-916/2019](#), 25 punktas).
34. Kasacinis teismas taip pat yra nurodęs, kad asmenims, sumokėjusiems lėšas už vėliau tapusio nemokaus emitento AB banko „Snoras“ leidžiamus vertybinius popierius, neįsigaliojusių dėl banko nemokumo (banko obligacijas, taigi ir akcijas), pripažįstama teisė į draudimo išmoką, šioms pasirinkus vieną iš dviejų – indėlių arba investuotojų – kompensavimo sistemą, taip pat teisė į procesines palūkanas nuo bylos iškėlimo dienos už bylinėjimosi laikotarpį (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2020 m. birželio 3 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. e3K-3-187-695/2020](#), 29 punktas).

35. Nagrinėjamoje byloje yra kilęs ginčas dėl ieškovo valios, renkančios indėlių garantijų ar investuotojų kompensavimo sistemą, išraiškos ir atitinkamai jo pasirinkimo teisės įgyvendinimo. Pirmosios instancijos teismas nusprendė, kad ieškovas R. V., kartu su kitais ieškovais 2014 m. Vilniaus apygardos teisme civilinėje byloje [Nr. 2-4231-611/2014](#) (kasacinio teismo civilinė byla [Nr. 3K-3-213-687/2018](#)) pareiškęs ieškinį dėl teisės į draudimo išmoką pripažinimo, pasirinko draudimo sistemą – prašė pripažinti jį, sumokėjusį 86 360,06 Eur už BAB banko „Snoras“ emisijos Nr. LT0000101925 įsigyjamą akcijas, atsakovo indėlininku IIIDĮ 2 straipsnio 3 dalies prasme ir šį ieškovo teisę įsiteisėjusiu teismo procesiniu sprendimu, t. y. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2018 m. liepos 4 d. nutartimi, buvo pripažinta ir sukūrė ieškovui materialines teises pasekmes. Apeliacinės instancijos teismas nesutiko su tokia pirmosios instancijos teismo išvada, nurodė, kad vien tai, jog ieškovui kasacinio teismo nutartimi pripažinta teisė gauti indėlininkams priklausančią draudimo išmoką, nereiškia, kad ieškovas gali pasinaudoti tik indėlininkams taikytina draudimo apsauga ar būtent šią sistemą jis renka. Apeliacinės instancijos teismo teigimu, ieškovas galutinę valią išreiškė 2018 m. rugpjūčio 31 d. prašyme, todėl atsakovė turėjo draudimo išmoką apskaičiuoti ir išmokėti pagal ieškovo pasirinktą – investuotojų draudimo apsaugą. Teisėjų kolegija šią apeliacinės instancijos teismo išvadą laiko nepagrįsta.
36. Nagrinėjamoje byloje teismų nustatyta, kad 2014 m. balandžio 7 d. Vilniaus apygardos teismui kartu su kitais ieškovais R. V. pateikė ieškinį (civilinė byla [Nr. 2-4231-611/2014](#)), kuriuo prašė pripažinti jį, sumokėjusį lėšas už tos pačios banko emisijos Nr. LT0000101925 įsigyjamą akcijas, banko indėlininku IIIDĮ 2 straipsnio 3 dalies prasme Vilniaus apygardos teismas 2014 m. rugsėjo 29 d. sprendimu ieškinį atmetė. Lietuvos apeliacinis teismas 2015 m. kovo 12 d. nutartimi Vilniaus apygardos teismo 2014 m. rugsėjo 29 d. sprendimą paliko nepakeistą. Lietuvos Aukščiausiasis Teismas 2018 m. liepos 4 d. nutartimi civilinėje byloje [Nr. 3K-3-213-687/2018](#) ankstesnių teismų procesinių sprendimų dalis panaikino ir ieškovo ieškinį tenkino bei pripažino jiems teisę į indėlio draudimo išmoką, mokėtiną pagal IIIDĮ.
37. Nagrinėjamoje byloje 2016 m. lapkričio 24 d., t. y. civilinės bylos [Nr. 2-4231-611/2014](#) proceso metu, ieškovas kartu su kitais civilinės bylos [Nr. 2-4231-611/2014](#) ieškovais pareiškė dar vieną ieškinį dėl jų pripažinimo investuotojais, draudimo išmokų išmokėjimo, procesinių palūkanų priteisimo. Ieškinio reikalavimų dėl pripažinimo banko investuotojais, turinčiais teisę gauti draudimo išmoką, atsisakė visi ieškovai, išskyrus R. V.. Taigi, civilinėje byloje [Nr. 2-4231-611/2014](#) 2014 m. balandžio 7 d. pareikštu ieškiniu ieškovas palaikė reikalavimą dėl teisės į indėlio draudimo išmoką pripažinimo iki pat šio reikalavimo patenkinimo 2018 m. liepos 4 d., kai buvo priimta galutinė ir neskundžiama kasacinio teismo nutartis, o šioje byloje ieškovas palaikė reikalavimą dėl jo pripažinimo banko investuotoju ir įsipareigojimų investuotojams draudimo išmokos išmokėjimo nuo 2016 m. lapkričio 24 d., kai pirmosios instancijos teismui buvo pateiktas ieškiny.
38. Vilniaus apygardos teismas 2017 m. gruodžio 7 d. nutartimi sustabdė šios bylos nagrinėjimą, iki Lietuvos Aukščiausiajame Teisme bus išnagrinėta civilinė byla Nr. 3K-3-666-706/2015 (vėlesnis Nr. 3K-3-213-687/2018) (teismo proceso Nr. 2-55-3-00788-2014-5). Lietuvos Aukščiausiasis Teismas 2016 m. vasario 25 d. nutartimi ir kitoje byloje 2015 m. gruodžio 18 d. nutartimi kreipėsi į ESTT dėl prejudicinio sprendimo. ESTT 2018 m. kovo 22 d. sujungtose bylose *A. ir kt.*, C-688/15 ir C-109/16, priėmė prejudicinį sprendimą, jo išaiškinimui pateikti šios nutarties 29–31 punktuose. Civilinė byla [Nr. 3K-3-213-687/2018](#) (teismo proceso Nr. 2-55-3-00788-2014-5) kasaciniame teisme išnagrinėta 2018 m. liepos 4 d. priėmus nutartį. Vilniaus apygardos teismas tos pačios dienos (2018 m. liepos 4 d.) nutartimi atnaujino šios bylos nagrinėjimą išnykus civilinės bylos sustabdymo pagrindui, t. y. kasaciniam teismui jau išnagrinėjus civilinę bylą [Nr. 3K-3-213-687/2018](#) ir priėmus galutinę ir neskundžiamą nutartį, kuria, tenkinant ieškinio reikalavimus, buvo pripažinta ieškovams teisė į indėlio draudimo išmoką, mokėtiną pagal Indėlių ir įsipareigojimų investuotojams draudimo įstatymą. Taigi šioje byloje reikšti reikalavimai, susiję su ieškovu kaip investuotojų kompensavimo sistemos taikymu, buvo nagrinėjami esant įsigaliojusiam teismo sprendimui, kuriuo buvo nuspręsta, kad ieškovai turi teisę į indėlių garantijų sistemos apsaugą.
39. Aplinkybė, kad ieškovas palaikė reikalavimą dėl teisės į indėlio draudimo išmoką pripažinimo iki pat šio reikalavimo patenkinimo 2018 m. liepos 4 d., sykiu palaikydamas ir reikalavimą dėl jo pripažinimo banko investuotoju šioje civilinėje byloje, apeliacinės instancijos teismas traktavo kaip ieškovo teisę rinktis indėlių garantijų arba investuotojų kompensavimo sistemą ir atsakovės pareigą papildomai aiškintis R. V. valią. Su tokia teismo išvada teisėjų kolegija nesutinka, laiko ją prieštaraujancia tiek Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2018 m. liepos 4 d. nutarties civilinėje byloje [Nr. 3K-3-213-687/2018](#), tiek ir ESTT 2018 m. kovo 22 d. prejudicinio sprendimo sujungtose bylose *A. ir kt.*, C-688/15 ir C-109/16, išaiškinimams ir išvadoms.
40. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2018 m. liepos 4 d. nutartyje civilinėje byloje [Nr. 3K-3-213-687/2018](#) nustatyta, kad byloje ieškovai pareikštu ieškiniu prašė pripažinti juos indėlininkais IIIDĮ 2 straipsnio 3 dalies prasme, t. y. pripažinti jiems teisę į indėlių draudimo išmoką, mokėtiną pagal IIIDĮ, savo reikalavimą jie, be kita ko, grindė Direktyva 94/19/EB bei ją iš dalies keičiančia Direktyva 2009/14/EB. Ieškovo manymu, jų pagal akcijų pasirašymo sutartis įmokėtos lėšos pripažintinos indėliais ir jiems turi būti taikoma būtent indėlių garantijų sistema. Kasacinis teismas konstatavo, kad tokiu būdu ieškovai aiškiai išreiškė savo valią pasinaudoti teise į kompensaciją pagal indėlių garantijų sistemą, nacionalinėje teisėje įtvirtintą įgyvendinant Direktyvą 94/19/EB. Dėl šios priežasties kasacinis teismas teisškai nepagrįstomis pripažino trečiojo asmens (šioje byloje atsakovės) VI „Indėlių ir investicijų draudimas“ rašytiniuose paaiškinimuose keliamas abejones dėl ieškovo jiems taikytinos kompensacijų sistemos nepasirinkimo. Kasacinis teismas, atsižvelgdamas į tai, kad skolinams reikalavimams, susijusiems su lėšomis, nurašytomis iš sąskaitų, kurias privatūs asmenys turėjo kredito įstaigoje, ar pervestomis iš šios įstaigos vardu atidarytas sąskaitas už perleidžiamų vertybinių popierių, kuriuos išleisti turėjo pastaroji, pasirašymą, kai šių vertybinių popierių emisija galiausiai nebuvo įvykdyta dėl minėtos įstaigos bankroto, taikomos tiek Direktyvoje 94/19/EB nurodytos indėlių garantijų sistemos, tiek Direktyvoje 97/9/EB nurodytos investuotojų kompensavimo sistemos, kad nacionalinės teisės aktų leidėjas tokių skolinių reikalavimų nepriskyrė prie vienos sistemos pagal vieną ar kitą iš šių direktyvų, kad ieškovai išreiškė savo valią pasinaudoti teise į kompensaciją pagal indėlių garantijų sistemą, konstatavo, kad ieškovo reikalavimas pripažinti juos indėlininkais IIIDĮ 2 straipsnio 3 dalies prasme laikytinas tenkintinu (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2018 m. liepos 4 d. nutarties 28 punktą).
41. Teisėjų kolegija, remdamasi nutarties 40 punkte nurodytomis kasacinio teismo išvadomis, konstatuoja, kad ieškovas, kaip ir kiti ieškovai šioje byloje, pareikšdamas ieškinį civilinėje byloje [Nr. 3K-3-213-687/2018](#) ir prašydamas pripažinti jį indėlininku IIIDĮ 2 straipsnio 3 dalies prasme, t. y. pripažinti jam teisę į indėlių draudimo išmoką, mokėtiną pagal IIIDĮ, bei palaikydamas savo ieškinio reikalavimus, t. y. jų nekeisdamas, neatsisakydamas, aiškiai išreiškė savo valią ir pasirinko jam taikytiną indėlių garantijų sistemą, todėl kasacinis teismas pripažino jį indėlininku ir atitinkamai pripažino jo teisę į indėlio draudimo išmoką, mokėtiną pagal IIIDĮ, t. y. ne kasacinis teismas, o pats ieškovas pasirinko savo teisių gynimo būdą, o kasacinis teismas pripažino, kad ieškovas turi teisę ginti savo teises savo pasirinktu būdu, t. y. pasinaudodamas indėlių garantijų sistema, ir toks kasacinio teismo sprendimas atitinka ESTT 2018 m. kovo 22 d. prejudicinio sprendimo sujungtose bylose *A. ir kt.*, C-688/15 ir C-109/16, išaiškinimus (nutarties 31 punktą).
42. Ieškovo procesinis elgesys, kai jis kitoje (nagrinėjamoje) byloje reiškia reikalavimą pripažinti jį investuotoju ir taikyti investuotojų kompensavimo sistemos apsaugą, t. y. kitą savarankišką apsaugos sistemą, nei pasirinko civilinėje byloje Nr. 3K-3-213-687/2018, prieštarauja ESTT prejudicinio sprendimo išaiškinimui, kad skolinių reikalavimų turėtojai negali naudotis dviguba kompensacija (nutarties 31 punktą). Tai reiškia, kad skolinių reikalavimų turėtojai negali rinktis iš karto abiejų teisių gynbos sistemų ir atitinkamai esant teismo sprendimui, kuriuo toks asmuo pripažintas indėlininku ir turinčiu teisę į indėlio draudimo išmoką, mokėtiną pagal IIIDĮ, negali būti priimtas kitas teismo sprendimas, kuriuo toks asmuo būtų pripažintas investuotoju ir atitinkamai būtų pripažinta jo teisė į įsipareigojimų investuotojams draudimo išmoką pagal IIIDĮ.
43. Ieškovas, siekdamas pateisinti savo procesinį elgesį, t. y. savo teisę reikšti atsakovei skirtingus reikalavimus bylose, t. y. reikalavimą pripažinti jį indėlininku ir pripažinti jam teisę į indėlių draudimo išmoką, kartu kitoje byloje reikšiant reikalavimą pripažinti jį investuotoju ir taikyti investuotojų kompensavimo sistemos apsaugą, remiasi Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2020 m. birželio 3 d. nutartimi civilinėje byloje [Nr. e3K-3-187-695/2020](#), kurioje, kaip jis pats teigia, ieškovas keitė savo valią dėl draudimo sistemos pasirinkimo. Teisėjų kolegija nurodo, kad šioje byloje nėra pagrindo remtis nurodyta kasacinio teismo nutartimi, nes ji priimta civilinėje byloje, kurioje buvo susiklosčiusi kitokia nei šioje

byloje faktinė situacija, būtent – nurodytoje byloje ieškovas, naudodamasis savo procesinėmis teisėmis, konkrečioje nagrinėjamoje byloje pakeitė savo valią dėl draudimo sistemos pasirinkimo, t. y. patikslino savo ieškinio reikalavimus, taip iki teismo sprendimo priėmimo išreiškdamas savo valią, priešingai nei šioje byloje, kurioje nustatyta, kad ieškovas nekeitė savo aiškiai išreikštos valios iki kasacinio teismo priėmimo galutinę ir neskundžiamą nutartį civilinėje byloje [Nr. 3K-3-213-687/2018](#). Pagal kasacinio teismo praktiką precedentą gali turėti tik tokie ankstesni teismų sprendimai, kurie buvo sukurti analogiškose bylose, kurių faktinės aplinkybės tapačios arba labai panašios į nagrinėjamos bylos; kiekvienas teismo pateiktas teisės aiškinimas gali ir turi būti suprantamas ir aiškinamas tik konkrečios bylos kontekste, nes šis aiškinimas yra teismo sprendimo konkrečioje byloje *ratio decidendi* (argumentas, kuriuo grindžiamas sprendimas) (žr., pvz., Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2020 m. vasario 12 d. nutarties civilinėje byloje Nr. 3K-3-3-701/2020 60 punktą; 2020 m. birželio 3 d. nutarties [Nr. e3K-3-277-248/2020](#) 24 punktą).

44. Minėta, kad pagal kasacinio teismo praktiką asmenų, turinčių skolinius reikalavimus, pasirinkimas turi būti išreikštas aiškiai ir nedviprasmiškai, kad draudimo įmonė galėtų neklysdama suprasti, kokios kompensavimo sistemos asmuo siekia ir kokio dydžio išmoka jam priklauso (nutarties 33 punktas). Teisėjų kolegijos vertinimu, tokiu atveju, kai kasacinis teismas nutartimi nustatė, jog ieškovas aiškiai išreikšė savo valią pasinaudoti teise į kompensaciją pagal indėlių garantijų sistemą, pareikšdamas ieškinį civilinėje byloje [Nr. 3K-3-213-687/2018](#), atsakovė turėjo pareigą išmokėti draudimo išmoką, nes nagrinėjamoje byloje nenustatytos aplinkybės, kurios būtų panaikinusios šią atsakovės pareigą (nutarties 33 punktas).
45. Teisėjų kolegijos vertinimu, situacija, kai yra priimta kasacinio teismo nutartis, kuria pripažinta, kad ieškovas aiškiai išreikšė savo valią pasinaudoti teise į kompensaciją pagal indėlių garantijų sistemą, ieškovas yra pripažintas indėlininku ir atitinkamai pripažinta jo teisė į indėlio draudimo išmoką, mokėtiną pagal IIIDĮ, t. y. galutinai teismo sprendimu išspręstas jo teisinio statuso (pripažintas indėlininku) klausimas, o apeliacinės instancijos teismo nutartimi ieškovas pripažintas banko investuotoju, turinčiu teisę gauti investuotojo draudimo išmoką, neatitinka ESTT prejudicinio sprendimo 104 punkto išaiškinimo, draudžiančio ieškovui naudotis dviguba kompensacija (nutarties 31 punktas). Dėl šios priežasties teisėjų kolegija konstatuoja, kad pagrįstu pripažintinas pirmosios instancijos teismo sprendimas atmesti ieškovo reikalavimą pripažinti jį investuotoju, turinčiu teisę gauti įsipareigojimų investuotojams draudimo išmoką pagal IIIDĮ, nes prieš priimančią sprendimą šioje byloje ieškovas jau buvo pasirinkęs, kad jo teisės bus ginamos indėlių garantijų sistemos pagrindu ir jam buvo pripažintas indėlininko statusas. Taigi ieškovas turi galimybę pasinaudoti pasirinkta indėlių garantijų sistemos draudimo apsauga ir gauti iš atsakovės indėlininko draudimo išmoką IIIDĮ pagrindu.
46. Teisėjų kolegija, remdamasi išdėstytais argumentais, konstatuoja, kad apeliacinės instancijos teismas neatsižvelgė į ESTT ir kasacinio teismo formuojamą praktiką, todėl priėmė nepagrįstą procesinį sprendimą dėl ieškovo reikštų šioje byloje reikalavimų. Dėl šios priežasties yra pagrindas panaikinti apeliacinės instancijos teismo nutarties dalį, kuria išspręsti ieškovo reikšti šioje byloje reikalavimai, ir palikti galioti dėl šios bylos dalies pirmosios instancijos teismo sprendimą ([CPK](#) 346 straipsnis, 359 straipsnio 1 dalies 3 punktas, 3 dalis).

Dėl bylinėjimosi išlaidų

47. [CPK 93 straipsnio](#) 1 dalyje nustatyta, kad šaliai, kurios naudai priimtas sprendimas, jos turėtas bylinėjimosi išlaidas teismas priteisia iš antrosios šalies, nors ši ir būtų atleista nuo bylinėjimosi išlaidų mokėjimo į valstybės biudžetą. Šiame straipsnyje išdėstytos taisyklės taikomos taip pat ir tam žyminiam mokesčiui, kurį šalis įmoka paduodamos apeliacinius ir kasacinius skundus, taip pat prašymus dėl proceso atnaujinimo (3 dalis). Jeigu apeliacinės instancijos teismas ar kasacinis teismas, neperduodamas bylos iš naujo nagrinėti, pakeičia teismo sprendimą arba priima naują sprendimą, jis atitinkamai pakeičia bylinėjimosi išlaidų paskirstymą (5 dalis).
48. Atsakovė VĮ „Indėlių ir investicijų draudimas“ nėra pateikusi duomenų, kad apeliacinės instancijos teisme patyrė bylinėjimosi išlaidų, nepraso jų atlyginti (procesinius dokumentus surašė atsakovės darbuotoja), todėl klausimas dėl jos bylinėjimosi išlaidų apeliacinės instancijos teisme atlyginimo nespręstinas ([CPK 98 straipsnio](#) 1 dalis). Atsakovas BAB bankas „Snoras“, teikdamas atsiliepimą į ieškovo apeliacinį skundą, prašė priteisti bylinėjimosi išlaidų atlyginimą, tačiau nepateikė jas patvirtinančių įrodymų, todėl klausimas dėl atsakovo bylinėjimosi išlaidų apeliacinės instancijos teisme atlyginimo taip pat nespręstinas ([CPK 98 straipsnio](#) 1 dalis).
49. Atsakovė, pateikdama kasacinį skundą, sumokėjo 527 Eur žyminį mokestį. Kadangi kasacinis skundas tenkintinas, tai atsakovei iš ieškovo priteistinas 527 Eur žyminio mokesčio atlyginimas. Teikdama kasacinį skundą atsakovė nenurodė, kad yra patyrusi išlaidų advokato pagalbai kasaciniame teisme apmokėti, nepraso jų atlyginti (procesinį dokumentą surašė atsakovės darbuotojas), todėl klausimas dėl bylinėjimosi išlaidų kasaciniame teisme atlyginimo nespręstinas ([CPK 98 straipsnio](#) 1 dalis).

Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegija, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso 359 straipsnio 1 dalies 3 punktu, 362 straipsnio 1 dalimi,

nutaria:

Lietuvos apeliacinio teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos 2020 m. gegužės 7 d. nutarties dalį, kuria panaikinta Vilniaus apygardos teismo 2019 m. gegužės 13 d. sprendimo dalis, kuria atmesti ieškovo R. V. ieškinio reikalavimai, ir dėl šios bylos dalies priimtas naujas sprendimas ieškovo R. V. reikalavimus patenkinti, t. y. R. V., sumokėjęs lėšas už BAB banko „Snoras“ emisijos Nr. LT0000101925 įsigyjamas akcijas, pripažintas atsakovo BAB banko „Snoras“ investuotoju, turinčiu teisę gauti draudimo išmoką, o atsakovas BAB bankas „Snoras“ įpareigotas pateikti duomenis atsakovei VĮ „Indėlių ir investicijų draudimas“ dėl R. V. teisės gauti investuotojo draudimo išmoką, atsakovė VĮ „Indėlių ir investicijų draudimas“ įpareigota išmokėti ieškovui R. V. 20 100 Eur įsipareigojimų investuotojams draudimo išmoką, taip pat kuria Vilniaus apygardos teismo 2019 m. gegužės 13 d. sprendimo dalis, kuria ieškovui R. V. iš atsakovės VĮ „Indėlių ir investicijų draudimas“ priteista 321,32 Eur procesinių palūkanų, pakeista ir priteistos 5 proc. dydžio procesinės palūkanos nuo draudimo išmokos sumos, skaičiuojant nuo bylos iškėlimo teisme (2017 m. spalio 6 d.) iki draudimo išmokos išmokėjimo dienos, bei nurodyta perversi priteistą procesinių palūkanų sumą į depozitinę banko sąskaitą Nr. (duomenys neskelbtini) ir paskirstytos bylinėjimosi išlaidos, panaikinti.

Vilniaus apygardos teismo 2019 m. gegužės 13 d. sprendimo dalį, kuria atmesti ieškovo R. V. ieškinio reikalavimai pripažinti jį investuotoju, turinčiu teisę gauti įsipareigojimų investuotojui draudimo išmoką už AB bankui „Snoras“ apmokėtas neišleistas emisijos Nr. LT0000101925 akcijas, įpareigoti atsakovą BAB banką „Snoras“ pateikti duomenis atsakovei VĮ „Indėlių ir investicijų draudimas“ apie banko įsipareigojimus ieškovui R. V. ir R. V. teisę gauti investuotojo draudimo išmoką bei įpareigoti atsakovę VĮ „Indėlių ir investicijų draudimas“ išmokėti ieškovui R. V. 20 100 Eur investuotojo draudimo išmoką, taip pat priteista ieškovui R. V. iš atsakovės VĮ „Indėlių ir investicijų draudimas“ 321,32 Eur procesinių palūkanų, palikti galioti.

Kitą Lietuvos apeliacinio teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos 2020 m. gegužės 7 d. nutarties dalį palikti nepakeistą.

Priteisti iš ieškovo R. V. (a. k. (duomenys neskelbtini)) atsakovei VĮ „Indėlių ir investicijų draudimas“ (j. a. k. 110069451) 527 (penkis šimtus dvidešimt septynis) Eur bylinėjimosi išlaidų atlyginimo.

Ši Lietuvos Aukščiausiojo Teismo nutartis yra galutinė, neskundžiama ir įsiteisėja nuo priėmimo dienos.

Virgilijus Grabinskas

Dalia Vasarienė